

APPGM-SDG

PERSATUAN PROMOSI
MATLAMAT PEMBANGUNAN LESTARI
PPM-023-14-07012020

LAPORAN BENGKEL PEMBANGUNAN KAPASITI KAWASAN PARLIMEN 2025

P.074 LUMUT

ISI

KANDUNGAN

Kata Aluan	I
Prakata	III
Pengenalan	V
BAHAGIAN 1: Pengenalan	1
Latar Belakang	1
Objektif	3
Kaedah Pelaksanaan	4
Ringkasan Aktiviti yang Telah Dijalankan	4
BAHAGIAN 2: Aktiviti Bengkel	5
Aktiviti I : Sesi Pengenalan (<i>Ice-Breaking</i>)	5
Aktiviti II : Perbincangan Penyelesaian Isu Parlimen Lumut	6
Aktiviti III : Kumpulan Sokongan Penyampaian Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan	7
BAHAGIAN 3: Hasil Dapatan	9
Hasil Dapatan : Cadangan Penyelesaian Isu Oleh Agensi	9
BAHAGIAN 4: Penutup	20
Penutup	20
Penghargaan	22

Kata Aluan

YB Puan Young Syefura Othman

Ahli Jawatankuasa APPGM-SDG;

Ahli Parlimen Bentong (P.089)

Bismillahirrahmanirrahaim.

Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.

Salam sejahtera.

Saya berbesar hati atas penerbitan *Kompilasi Laporan Bengkel Pembangunan Kapasiti Kawasan Parlimen 2025*. Selaku Ahli Jawatankuasa APPGM-SDG saya menyambut baik penerbitan *Kompilasi* ini, dan mengucapkan tahniah kepada pasukan Unit Pembangunan Kapasiti, Jabatan Penyelarasan Kawasan Parlimen, APPGM-SDG.

Pembangunan negara pada akhirnya harus diterjemahkan kepada perubahan yang dapat dirasakan oleh rakyat. Setiap kawasan Parlimen mempunyai realiti dan keperluan yang tersendiri. Apa yang menjadi keutamaan di sebuah kawasan mungkin berbeza daripada kawasan yang lain, bergantung kepada struktur ekonomi, keadaan sosial, alam sekitar, demografi, kemudahan serta sumber dan potensi yang terdapat di kawasan tersebut. Oleh itu, suara dan pengalaman masyarakat di peringkat tempatan perlu menjadi sebahagian daripada proses pembangunan. Dasar yang baik memerlukan pemahaman yang baik tentang realiti di lapangan, manakala penyelesaian yang berkesan memerlukan kerjasama antara mereka yang memahami dasar dengan mereka yang berhadapan secara langsung dengan isu tersebut.

Dalam hal ini, institusi Parlimen Malaysia mempunyai kedudukan yang unik. Ahli Parlimen bukan sahaja membawa suara rakyat ke institusi Parlimen, tetapi turut memainkan peranan penting dalam menghubungkan keperluan kawasan dengan agensi kerajaan, pihak berkuasa tempatan dan pemegang taruh pembangunan yang lain. *Bengkel Pembangunan Kapasiti Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan* anjuran Unit

Pembangunan Kapasiti, Jabatan Penyelarasan Kawasan Parlimen, APPGM-SDG menyediakan satu pentas yang penting bagi mengukuhkan hubungan tersebut. Melalui penglibatan pelbagai pihak, isu dan cabaran setempat dapat dibincangkan secara lebih terbuka dan tersusun, manakala peluang untuk membina penyelesaian secara bersama dapat dikenal pasti.

Lebih penting, proses ini menggalakkan kita untuk melihat pembangunan bukan hanya daripada sudut masalah, tetapi juga daripada sudut aset, kekuatan dan potensi yang dimiliki oleh sesebuah komuniti. *Kompilasi Laporan Bengkel Pembangunan Kapasiti Kawasan Parlimen 2025* ini menghimpunkan sebahagian daripada pengetahuan dan pandangan yang diperoleh melalui proses tersebut. Ia memberikan gambaran tentang cabaran yang dihadapi di peringkat tempatan, di samping mengetengahkan cadangan dan potensi penyelesaian yang telah dikenal pasti bersama oleh pemegang taruh.

Saya percaya dapatan seperti ini mempunyai nilai yang lebih luas daripada sekadar menjadi rekod sesuatu program. Ia boleh menjadi bahan rujukan dalam memahami keutamaan kawasan, memperkukuh penyelarasan antara pihak berkepentingan dan menyokong perbincangan berkaitan dasar serta pembangunan pada masa hadapan. Pembangunan mampan merupakan tanggungjawab bersama. Ia memerlukan kerajaan yang responsif, institusi yang berkesan, komuniti yang berdaya tahan serta kerjasama daripada seluruh lapisan masyarakat.

Semoga usaha yang dirakamkan melalui laporan ini dapat terus memperkukuh hubungan antara Parlimen dan masyarakat serta menyumbang kepada pembangunan yang lebih inklusif, berasaskan bukti dan benar-benar berpaksikan keperluan rakyat.

Prakata

Puan Nur Rahmah Othman

Pengarah Eksekutif APPGM-SDG

Pembangunan mampan memerlukan lebih daripada komitmen terhadap matlamat dan sasaran. Ia memerlukan keupayaan untuk memahami realiti, mengenal pasti keutamaan, menggerakkan kerjasama dan menterjemahkan pengetahuan kepada tindakan.

Dalam usaha memperkukuh penyetempatan Matlamat Pembangunan Mampan (SDGs) di Malaysia, APPGM-SDG mengambil pendekatan yang memberi penekanan kepada penglibatan di peringkat kawasan parlimen dan daerah. Pendekatan ini berasaskan kepada keyakinan bahawa pembangunan yang lebih berkesan perlu mengambil kira pengetahuan dan pengalaman yang wujud di peringkat akar umbi serta menyediakan ruang kepada pemegang taruh untuk menjadi sebahagian daripada proses penyelesaian.

Bengkel Pembangunan Kapasiti Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan merupakan salah satu usaha untuk mencapai tujuan tersebut. Sepanjang tahun 2025, sebanyak 28 bengkel telah dilaksanakan dengan penglibatan Ahli-ahli Parlimen, agensi kerajaan, pihak berkuasa tempatan, organisasi masyarakat sivil, komuniti dan pelbagai pemegang taruh lain.

Proses ini menghasilkan satu himpunan pengetahuan dan perspektif yang penting tentang isu pembangunan di kawasan parlimen. Lebih daripada sekadar mengenal pasti masalah, perbincangan turut memberi tumpuan kepada memahami cabaran, mengenal pasti intervensi sedia ada, memetakan pihak yang berkaitan dan meneroka penyelesaian yang berpotensi untuk dilaksanakan.

Antara perkara yang semakin jelas melalui proses ini adalah hakikat bahawa cabaran pembangunan di peringkat akar umbi lazimnya bersifat saling berkait. Isu sosial, ekonomi, alam sekitar, kesejahteraan masyarakat dan tadbir urus tidak semestinya boleh diselesaikan melalui pendekatan satu sektor atau satu agensi sahaja.

Keadaan ini mengukuhkan keperluan kepada pendekatan *whole-of-society* dan *whole-of-government*, di mana penyelesaian dibangunkan melalui kerjasama antara institusi, agensi dan komuniti. Dalam konteks ini, peranan Parlimen adalah penting sebagai ruang yang menghubungkan suara rakyat, pembuat dasar dan pihak pelaksana.

Dokumen laporan ini merupakan satu usaha untuk membawa dapatan daripada peringkat kawasan kepada gambaran yang lebih luas. Ia membolehkan persamaan isu, cabaran rentas kawasan dan potensi penyelesaian dikenal pasti, di samping memberikan perhatian kepada konteks khusus setiap lokaliti.

Kompilasi Laporan Bengkel Pembangunan Kapasiti Kawasan Parlimen 2025 ini juga perlu dilihat sebagai satu sumber pengetahuan berasaskan pengalaman dan realiti setempat. Dapatan yang terkandung berpotensi menyokong perbincangan yang lebih berasaskan bukti dalam merangka intervensi, memperkukuh penyelarasan antara agensi serta mengenal pasti ruang tindakan yang boleh diteruskan.

Namun, penerbitan *Kompilasi* ini bukan titik akhir kepada proses ini. Sebaliknya, ia merupakan satu titik rujukan untuk langkah seterusnya dengan menghubungkan dapatan kepada perancangan, perancangan kepada sumber, dan sumber kepada tindakan.

Dalam konteks tersebut, bengkel pembangunan kapasiti perlu difahami sebagai proses yang berterusan. Pembinaan kapasiti bukan hanya berkaitan dengan peningkatan pengetahuan, tetapi juga pembinaan hubungan, kepercayaan, keupayaan untuk bekerjasama dan kesediaan untuk bertindak secara kolektif.

APPGM-SDG merakamkan setinggi-tinggi penghargaan kepada semua Ahli-ahli Parlimen, kementerian dan agensi kerajaan, pihak berkuasa tempatan, organisasi masyarakat sivil, komuniti serta semua pemegang taruh yang telah memberikan masa, kepakaran dan komitmen sepanjang pelaksanaan *Bengkel Pembangunan Kapasiti Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan 2025*.

Semoga laporan ini dapat menjadi salah satu rujukan yang menyumbang kepada pengukuhan penyetempatan SDG, memperluas kerjasama antara institusi dan masyarakat, serta menyokong usaha membina pembangunan Malaysia yang lebih inklusif, berdaya tahan dan mampan.

Pengenalan

Siti Shafina Sanusi

*Penolong Pengarah &
Ketua Fasilitator Latihan dan Pendidikan
Jabatan Penyelarasan Kawasan Parlimen
APPGM-SDG*

Matlamat Pembangunan Mampan (*Sustainable Development Goals - SDG*) menyediakan kerangka global bagi membentuk pembangunan yang inklusif, saksama, berdaya tahan dan mampan. Walau bagaimanapun, keberkesanan agenda tersebut bergantung kepada sejauh mana matlamat dan aspirasi global dapat diterjemahkan kepada dasar, perancangan dan tindakan yang bersesuaian dengan realiti masyarakat di peringkat tempatan.

Dalam konteks Malaysia, institusi perwakilan di peringkat parlimen merupakan antara ruang penting yang mempertemukan masyarakat, wakil rakyat, kerajaan, agensi pelaksana, pihak berkuasa tempatan dan pelbagai pemegang taruh pembangunan. Kedudukan mereka yang paling dekat dengan komuniti memberikan kelebihan kepada Ahli dan Pejabat Parlimen untuk mengenal pasti isu sebenar yang dihadapi masyarakat serta memahami keperluan dan potensi tempatan dengan lebih dekat.

Atas kefahaman tersebut, *Bengkel Pembangunan Kapasiti Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan* anjuran Unit Pembangunan Kapasiti, Jabatan Penyelarasan Kawasan Parlimen, APPGM-SDG dilaksanakan sebagai satu pentas untuk memperkukuh proses penyetempatan SDG melalui penglibatan dan pembelajaran bersama di peringkat kawasan parlimen. Bengkel ini memberi penekanan kepada peningkatan pengetahuan berkaitan SDG. Ia juga membuka ruang untuk pelbagai pemegang taruh untuk mengenal pasti isu, menganalisis cabaran, memetakan intervensi sedia ada serta meneroka penyelesaian yang berpotensi dilaksanakan secara bersama.

Sepanjang tahun 2025, sebanyak 28 bengkel telah berjaya dilaksanakan di 32 kawasan parlimen yang terlibat dengan menghimpunkan pelbagai pemegang taruh daripada

sektor kerajaan, pihak berkuasa tempatan, masyarakat, wakil komuniti dan pihak berkepentingan yang lain. Kepelbagaian ini penting bagi membolehkan isu pembangunan dilihat daripada perspektif yang berbeza serta mengenal pasti ruang kerjasama yang melangkaui sempadan sektor dan institusi.

Pendekatan yang digunakan turut memberi penekanan kepada peralihan daripada pengenalanpastian isu kepada pembentukan penyelesaian. Melalui proses perbincangan secara berstruktur, peserta digalakkan untuk memahami hubungan antara isu, punca dan kesannya, mengenal pasti intervensi yang telah tersedia serta meneroka peranan pihak-pihak yang berkaitan dalam menangani cabaran tersebut.

Dapatan daripada proses ini kemudiannya dihipunkan dalam laporan dan disusun mengikut zon. Pendekatan ini membolehkan isu dan tema yang mempunyai persamaan dikenal pasti merentasi kawasan parlimen, pada masa sama mengekalkan konteks dan keunikan setiap lokaliti. Ia juga membuka ruang untuk melihat cabaran pembangunan bukan semata-mata sebagai isu yang terasing mengikut kawasan, tetapi sebagai sebahagian daripada arus atau *trend* yang mempunyai hubungan dan implikasi yang lebih luas.

Kompilasi Laporan Bengkel Pembangunan Kapasiti Kawasan Parlimen 2025 ini berfungsi sebagai satu bentuk dokumentasi pengetahuan dan bukti daripada peringkat tempatan. Ia merakamkan pandangan, pengalaman dan cadangan pemegang taruh yang terlibat serta menyediakan asas untuk perbincangan yang lebih tersusun berkaitan intervensi dan tindakan susulan melalui kerjasama penyelarasan.

Dalam kerangka ini, bengkel pembangunan kapasiti perlu dilihat sebagai sebahagian daripada proses *SDG localisation* yang lebih luas selain menghubungkan aspirasi pembangunan di peringkat global dan nasional dengan realiti, keutamaan serta kapasiti yang wujud di peringkat kawasan parlimen.

Akhirnya, kejayaan bengkel pembangunan kapasiti tidak hanya diukur berdasarkan bilangan bengkel atau jumlah peserta yang terlibat. Tetapi melalui sejauh mana pengetahuan dan dapatan yang dihasilkan dapat menyumbang kepada tindakan yang lebih menyeluruh, keputusan yang lebih berasaskan bukti dan pembangunan yang lebih responsif terhadap keperluan masyarakat. Kompilasi ini dan laporan-laporan yang dimuatkan dalamnya menjadi satu langkah dalam proses tersebut.

BAHAGIAN 1:

Pengenalan

Latar Belakang

Bengkel Pembangunan Kapasiti Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan (SDG) bertujuan untuk meningkatkan kapasiti kepimpinan dan pengetahuan agensi kerajaan mengenai SDG. Bengkel bagi Parlimen Lumut telah berjaya dilaksanakan pada 15 Mei 2025 (Khamis) bertempat di DoubleTree by Hilton Damai Laut, Lumut.

Seramai 25 orang peserta yang terdiri daripada pelbagai agensi kerajaan telah hadir. Bengkel ini turut mendapat sokongan penuh daripada Pejabat Daerah dan Tanah Manjung dan Pejabat Ahli Parlimen Lumut. Jadual dibawah merupakan senarai agensi-agensi yang telah hadir ke bengkel ini:

BIL	SENARAI AGENSI
1.	Pejabat Kementerian Pelancongan Seni dan Budaya Malaysia, Negeri Perak
2.	Tourism Perak Management Berhad
3.	Jabatan Alam Sekitar Negeri Perak
4.	Majlis Perbandaran Manjung
5.	Pejabat Hutan Daerah Kinta/Manjung
6.	Pejabat Polis Daerah Manjung
7.	Jabatan Pengairan dan Saliran Daerah Manjung
8.	Pejabat Perikanan Daerah Manjung
9.	Pejabat MARA Daerah Manjung
10.	Pejabat Daerah dan Tanah Manjung
11.	Pejabat Parlimen Lumut

Program ini telah dikendalikan oleh 4 orang fasilitator daripada APPGM-SDG iaitu:

Dr Thanaraj Murudi
Penyelaras Zon Utara &
Ketua Penyelidik Parlimen Lumut

Siti Shafina Sanusi
Pegawai
Pembangunan Kapasiti

Nurmaisarah Mohd Asri
Pegawai
Pembangunan Kapasiti

Zariz Firdaus Zainal
Penyelaras Tempatan
Bagan Serai

Objektif

Objektif utama bengkel ini adalah:

- **Meningkatkan kesedaran dan pemahaman mengenai Matlamat Pembangunan Mampan (SDG):** Bengkel ini bertujuan untuk memberikan pendidikan kepada peserta mengenai 17 SDG, kepentingannya di peringkat tempatan, serta kesannya terhadap kelestarian sosial, ekonomi, dan alam sekitar.
- **Menggalakkan kerjasama antara agensi dalam menangani cabaran pembangunan dan isu komuniti di peringkat tempatan:** Pengukuhan kerjasama antara-agensi dapat memanfaatkan sumber secara lebih cekap, meningkatkan keupayaan menyelesaikan masalah, serta mewujudkan penyelesaian holistik yang sesuai dengan keperluan masyarakat setempat.
- **Mengenal pasti dan menggalakkan penglibatan agensi berautoriti serta pemimpin tempatan untuk menerajui pelaksanaan SDG di peringkat akar umbi:** Mengenal pasti dan memperkasakan pemimpin tempatan, pegawai kerajaan daerah, dan wakil komuniti yang berpotensi menjadi penggerak utama SDG, memberi inspirasi kepada orang lain, serta mendorong kesan jangka panjang dalam komuniti mereka.
- **Mengintegrasikan prinsip SDG dalam proses kerja harian, tadbir urus, dan rangka dasar :** Selain meningkatkan kesedaran dan perancangan, mengamalkan prinsip SDG dalam pembuatan keputusan harian dapat memastikan kelestarian kekal sebagai keutamaan dalam pentadbiran dan pembangunan. Ini melibatkan penyelarasan dasar, prosedur kerja, dan perancangan strategik dengan sasaran SDG, sekaligus membawa kepada perubahan institusi yang dapat meningkatkan kecekapan tadbir urus, pembangunan komuniti, dan pengurusan alam sekitar secara berterusan.

Kesemua objektif ini secara kolektif menyumbang kepada membangunkan budaya kelestarian, memastikan bahawa SDG bukan sahaja difahami tetapi dilaksanakan secara aktif pada semua peringkat tadbir urus dan penglibatan komuniti.

Kaedah Pelaksanaan

Berikut merupakan kaedah penyampaian yang telah digunakan sepanjang program berlangsung:

- Syarahan interaktif
- Perkongsian pengalaman
- Aktiviti dan permainan interaktif
- Perbincangan dalam kumpulan
- Pembentangan kumpulan

Ringkasan Aktiviti yang Telah Dijalankan

Bengkel yang telah dijalankan ini merangkumi empat (4) aktiviti utama yang berikut;

- **Aktiviti I** : Sesi pengenalan '*ice-breaking*'
- **Aktiviti II** : Perbincangan Penyelesaian Isu Parlimen Lumut
- **Aktiviti III** : Kumpulan Sokongan Penyampaian Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan

BAHAGIAN 2:

Aktiviti Bengkel

Aktiviti I : Sesi Pengenalan (*Ice-Breaking*)

Program telah dimulakan dengan sesi pengenalan (*ice breaking*) melalui permainan BINGO. Sesi ini bertujuan untuk memberi peluang kepada peserta saling berinteraksi agar mereka dapat mengenali antara satu sama lain dengan lebih dekat. Disamping itu, para peserta turut memperkenalkan nama, agensi dan perkongsian menarik mengenai diri mereka. Seterusnya, wakil sekretariat turut memperkenalkan gerak kerja Kumpulan Rentas Parti Parlimen Malaysia mengenai Matlamat Pembangunan Mampan (APPGM-SDG) kepada semua wakil agensi yang hadir.

Aktiviti II : Perbincangan Penyelesaian Isu Parlimen Lumut

Pengisian aktiviti bagi sesi seterusnya adalah perbincangan antara-agensi dalam mencari penyelesaian isu setempat. Pembentangan isu-isu yang diperolehi hasil daripada lawatan pemetaan isu telah disampaikan oleh Dr Thanaraj Murudi. Isu yang telah dipilih untuk diberi perhatian dan dibincangkan adalah seperti berikut;

BIL.	TEMA	ISU
1.	Alam Sekitar	• Penerokaan Hutan Paya Bakau (Alam Sekitar) - Kemusnahan ekosistem hutan paya bakau - Hakisan tanah dan risiko keselamatan kepada penduduk - Menjejaskan pendapatan nelayan persisiran pantai - Pencemaran laut akibat kolam udang - Kepupusan pokok bakau unik (perepat)
2.	Sosial	• Kekurangan Peluang Ekonomi untuk Komuniti Setempat (Pelancongan) - Pendapatan peniaga tempatan terjejas di Teluk Batik dan Lumut - Persaingan sengit dengan peniaga luar dan Marina Island - Kurangnya promosi pelancongan dan tarikan di kawasan Lumut - Infrastruktur pelancongan yang tidak diselenggara dengan baik

Aktiviti III : Kumpulan Sokongan Penyampaian Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan

Kumpulan Sokongan Penyampaian dan Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan merupakan satu inisiatif kolaboratif yang melibatkan kakitangan agensi kerajaan di peringkat negeri dan daerah di dalam sesebuah kawasan Parlimen bersama kumpulan pemimpin setempat dan ahli komuniti.

Kumpulan ini ditubuhkan dengan tujuan untuk memastikan pelaksanaan SDG dilaksanakan secara menyeluruh dan inklusif sehingga ke peringkat akar umbi. Ini bagi memastikan tiada individu atau kelompok masyarakat yang terpinggir atau ketinggalan dalam proses pembangunan yang dilaksanakan.

Sebagai simbolik komitmen dan sokongan terhadap penyetempatan Matlamat Pembangunan Mampan, bacaan ikrar telah diadakan oleh wakil-wakil agensi kerajaan yang hadir.

Bacaan ikrar Kumpulan Sokongan Penyampaian dan Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan Parlimen oleh wakil-wakil agensi yang hadir.

BAHAGIAN 3:

Hasil Dapatan

Hasil Dapatan : Cadangan Penyelesaian Isu Oleh Agensi

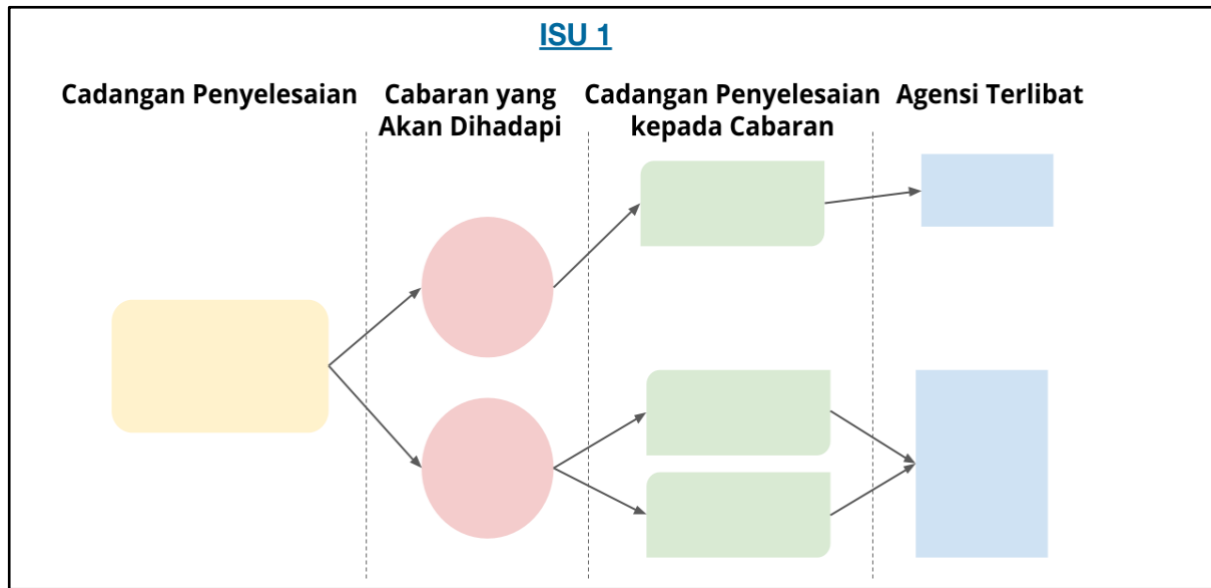
Beberapa isu telah dipilih untuk dibincangkan hasil daripada aktiviti pemetaan isu yang telah dijalankan. Memandangkan isu yang dibangkitkan adalah isu semasa yang sedang dalam tindakan, pihak agensi telah mencadangkan cadangan penyelesaian sedia ada serta cadangan baru yang perlu di beri perhatian. Isu yang telah dibincangkan adalah mencakupi isu

- **Alam Sekitar** – Penerokaan Hutan Paya Bakau (*Aquaculture*)
- **Pelancongan** - Kekurangan Peluang Ekonomi untuk Komuniti Setempat

Perbincangan penyelesaian isu ini telah dijalankan berdasarkan perincian yang berikut;

- Cadangan penyelesaian
- Cabaran yang akan dihadapi
- Cadangan Penyelesaian kepada cabaran
- Agensi terlibat
- SDG berkaitan

Perbincangan penyelesaian isi ini telah dijalankan berdasarkan kerangka dibawah:

Isu: Penerokaan Hutan Paya Bakau (*Aquaculture*)

Berikut merupakan solusi yang dicadangkan oleh wakil-wakil agensi kerajaan sewaktu perbincangan dijalankan. Wakil-wakil agensi telah bersetuju membincangkan isu ini dengan memfokuskan kepada topik kecil iaitu pencemaran laut akibat pembinaan kolam udang.

CABARAN YANG MUNGKIN AKAN DIHADAPI	CADANGAN PENYELESAIAN CABARAN YANG AKAN DIHADAPI	AGENSI BERKAITAN
CADANGAN: PEMBUKAAN PAYA BAKAU PERLU MERUJUK KEPADA AGENSI YANG BERKAITAN		
Sebelum apa-apa aktiviti dijalankan bagi mendapatkan kebenaran dari pihak berkaitan seperti • Pejabat Perhutanan • Pejabat Tanah • Pihak Berkuasa Tempatan • Jawatankuasa Pembangunan dan Keselamatan Kampung		
Mengancam Keselamatan Penduduk Pembangunan tanpa prosedur yang betul akan memberi kesan dari segi keselamatan penduduk dan alam sekitar. Penggunaan jentera berat sewaktu penerokaan kawasan hutan bakau akan menggugat ketenteraman awam. Ditambah lagi seandainya para pekerja yang diambil bekerja tidak mempunyai permit yang sah.	Penguatkuasaan oleh agensi yang berkaitan terhadap sebarang aktiviti pembangunan. Sebagai contoh, Jabatan Perhutanan perlu memberi permit penggunaan untuk pembinaan kolam udang. Permit penggunaan tersebut telah dinyatakan syarat-syaratnya tentang perkara yang boleh dan tidak boleh dilakukan. Seandainya berlakunya pelanggaran syarat, maka permit yang dikeluarkan boleh dibatalkan.	• Jabatan Perhutanan • Jabatan Alam Sekitar (JAS) • Jabatan Pengairan dan Saliran (JPS) • Pejabat Tanah • PDRM • Majlis Daerah • Majlis Perbandaran • PERHILITAN • Jabatan Kerja Raya (JKR) • Jawatankuasa Pembangunan dan Keselamatan Kampung (JPKK)

CABARAN YANG MUNGKIN AKAN DIHADAPI	CADANGAN PENYELESAIAN CABARAN YANG AKAN DIHADAPI	AGENSI BERKAITAN
Dari segi alam sekitar, penerokaan secara haram ini akan akan menyumbang kepada hakisan pantai disebabkan oleh kehilangan penahan ombak semula jadi dan tsunami. Malah, aktiviti ini akan turut mengurangkan fungsi hutan bakau sebagai habitat semula jadi pelbagai spesies flora dan fauna. es flora dan fauna.	Mewujudkan Pelan Amalan Baik untuk aktiviti-aktiviti pembangunan aquakultur yang akan dijalankan bagi memastikan keselamatan penduduk dan alam sekitar terjamin. Antara contoh amalan baik yang perlu dipraktikkan ialah - Melaksanakan Penilaian Kesan Alam Sekitar (EIA) bagi kawasan yang berkeluasan melebihi 20 ekar - Menetapkan zon dan waktu operasi jentera berat bagi mengurangkan gangguan kepada penduduk di sekitar - Memasang penghadang bunyi bagi kawasan pembangunan berhampiran kawasan penempatan - Hanya mengambil pekerja dengan permit kerja sah dan didaftarkan di bawah sistem ePekerja (Kementerian Sumber Manusia) Pelan jajaran paip gas (jika memenuhi keperluan).	

CABARAN YANG MUNGKIN AKAN DIHADAPI	CADANGAN PENYELESAIAN CABARAN YANG AKAN DIHADAPI	AGENSI BERKAITAN
Pengurangan Keluasan Kawasan Hutan Simpan Kekal (HSK) Penukaran status tanah Hutan Simpan Kekal (HSK) melalui proses nyahwarta akan mengakibatkan pengurangan keluasan keseluruhan kawasan berhutan yang dilindungi. Situasi ini bercanggah dengan prinsip kelestarian dalam Akta Perhutanan Negara 1984 (Pindaan 2022) yang menetapkan bahawa setiap keluasan HSK yang diwarta keluar wajib digantikan dengan kawasan baharu yang setara.	Untuk menangani isu pengurangan HSK, pelaksanaan strategi penggantian yang mampan perlu dilaksanakan dengan mengenal pasti kawasan cadangan HSK baharu yang memenuhi kriteria nilai ekologi tinggi, seperti kepelbagaian biologi dan fungsi sebagai koridor hidupan liar, walaupun kawasan tersebut tidak terletak dalam daerah yang sama asalkan masih dalam negeri yang sama.	
Mengubah Ekosistem Hutan Paya Bakau Aktiviti pembangunan di kawasan hutan paya bakau berisiko tinggi mengubah ekosistem semula jadi dan menjejaskan biodiversiti, termasuk spesies hidupan liar dan tumbuhan yang bergantung kepada habitat ini. Kehilangan atau kemerosotan hutan bakau boleh mengganggu rangkaian makanan, mengurangkan populasi spesies akuatik serta	Melaksanakan Kajian Kesesuaian Tapak (<i>site suitability assessment</i>) sebelum sebarang pembangunan diluluskan dengan fokus kepada • Kesan ekologi terhadap biodiversiti (contoh: habitat ikan, burung migrasi dan spesies terancam) • Fungsi hidrologi bakau dalam mengawal hakisan dan melindungi kawasan Pantai Seandainya kajian mendapati kawasan tersebut tidak sesuai	

CABARAN YANG MUNGKIN AKAN DIHADAPI	CADANGAN PENYELESAIAN CABARAN YANG AKAN DIHADAPI	AGENSI BERKAITAN
menjejaskan fungsi ekosistem sebagai pelindung pantai dan penapis pencemaran.	untuk dibangunkan, maka agensi kerajaan seperti JPS, Jabatan Perhutanan dan Jabatan Alam Sekitar wajib menolak permohonan lesen atau permit tersebut. Penubuhan Technical Working Group (TWC) yang dianggotai oleh pakar daripada: • Jabatan Perhutanan (pakar ekologi bakau) • Universiti (penyelidik biodiversiti marin) • Jabatan Alam Sekitar (JAS) (penilai kesan alam sekitar) • Wakil NGO (MYCAT, Wetlands International dll.) TWC bertanggungjawab untuk memantau projek sedia ada and mencadangkan garis panduan pemuliharaan, menyelaraskan dasar antara agensi serta mengawal pembangunan di kawasan hutan paya bakau.	

Soalan Tambahan

1. ***Berdasarkan senario di Kampung Limau Lekir, tanah diberikan kepada Yayasan Perak. Kemudian, telah diberikan kepada seorang individu lain untuk dijadikan kolam udang. Dengan itu, seandainya Yayasan Perak memberikan kebenaran, adakah individu tersebut perlu pergi berjumpa semula dengan jabatan-jabatan yang terlibat untuk mendapatkan kelulusan?***

Perlu kerana bagi tanah milik Yayasan, sesiapa yang mengusahakan tanah masih terikat dengan pelbagai peraturan daripada beberapa agensi. Walaupun ia adalah tanah hak milik, jika ingin menanam pokok, kebenaran daripada pejabat hutan perlu diperolehi terlebih dahulu. Misalnya, ingin membuat kolam udang lebih daripada 20 hektar, perlu adanya EIA daripada perhutanan. Pelaksanaan aktiviti *aquaculture* pula perlu merujuk kepada majlis sama ada kawasan tersebut dikhaskan untuk tujuan *aquaculture* atau perindustrian. Kita kena pastikan ia tidak bercanggah dengan perancangan yang telah ditentukan sebelum ini.

2. ***Apa penambahbaikan yang agensi lakukan untuk memelihara hutan paya bakau di Lumut?***

Sejak belakangan ini, banyak kawasan telah diwartakan untuk dijadikan sebagai Hutan Simpan Kekal di Lekir. Di Lumut, Jabatan Hutan tidak menghalang pembangunan namun, apabila adanya keperluan untuk pembangunan, Jabatan Hutan perlu memastikan aktiviti pembangunan tersebut mengikut prosedur yang betul. Tambahan pula, Jabatan Hutan turut melaksanakan aktiviti penanaman pokok yang sentiasa berjalan sejak daripada tahun 2024. Bagi inisiatif pihak PDT pula, di Manjung wujudnya Rakan Sahabat Paya Bakau. Mereka bersama-sama dengan pelajar untuk menjalankan penanaman semula pokok.

3. ***Apakah pandangan berkenaan dengan keluhan nelayan persisir pantai terhadap isu kolam udang paya bakau yang mereka perlu tinggalkan untuk mengikuti peraturan? Perkara ini menjejaskan ekonomi mereka.***

Berkenaan dengan pendapatan nelayan di Lekir, kita sedari bahawa ini merupakan kawasan berkapasiti kecil. Namun, jika kita jadikan penguatkuasaan dan pemeliharaan paya bakau sebagai penyebab isu nelayan berpendapatan rendah, ia tidak boleh dikatakan sebagai satu faktor besar. Sebab terdapat juga amalan dari segi penguatkuasaan lain yang ditekankan. Bahkan, penggunaan bubu lipat di perairan Lekir turut menyumbang kepada kemerosotan pendaratan ikan dan ada faktor lain juga yang menyebabkan kekurangan dari segi tangkapan ikan. Faktor tangkapan adalah berdasarkan kepada musim dan jenis peralatan yang diguna. Agensi juga berkolaborasi dengan agensi penguatkuasa dalam membuat rondaan bagi mengesan penggunaan peralatan tidak berlesen bagi

mencegah eksploitasi hasil tangkapan ikan. Bukan setakat itu sahaja, aktiviti penambahan stok ikan (lepaskan benih ikan) juga dijalankan.

4. Adakah wujudnya kebarangkalian untuk hutan paya bakau dijadikan sebagai salah satu produk eko-pelancongan di Lumut yang boleh dipasarkan?

Pada pandangan wakil PDT, sudah terdapat Taman Paya Bakau yang merupakan kawasan *hotspot* untuk aktiviti pelancongan di Manjung. Lumut mempunyai potensi untuk dijadikan sebagai pusat eko-pelancongan. Potensi Lumut perlu dikenal pasti terlebih dahulu dari segi kewujudan pelbagai spesies burung seperti bangau yang berpotensi untuk dijadikan sebagai pulau bangau dan pelaksanaan aktiviti *river cruise* disebabkan oleh kewujudan sungai-sungai kecil. Tambahan pula, penglibatan komuniti penting dalam menjalankan produk eko-pelancongan di Lumut. Komuniti perlu diketengahkan dan didedahkan tentang kelebihan hutan paya bakau.

Wakil penghulu menjelaskan bahawa melalui Program Sejati Madani, setiap kampung diberi peruntukan untuk memajukan kawasan mereka. Terdapat komuniti kampung yang telah membeli bot untuk menjalankan aktiviti *river cruising* bagi menyusuri bukit. Misalnya di Kampung Baru, telah ada tarikan pelancong dari segi aktiviti menyusuri bukit dan wujudnya juga “batu keramat” serta penceritaan tentang “gunung mati beranak” di tepi kampung tersebut. Bahkan komuniti di situ juga boleh memberi tunjuk arah kepada pelancong. Akan tetapi, promosi bagi kampung tersebut perlu dirancarkan lagi.

Isu: Kekurangan Peluang Ekonomi untuk Komuniti Setempat

Pekan Lumut berpotensi untuk dinaik taraf sebagai destinasi pelancongan yang lebih menarik dan mesra pengunjung melalui penjenamaan semula reka bentuk bandar. Tiga aspek utama yang telah disentuh oleh wakil agensi yang hadir iaitu:

1. **Imej Bandar** - Mewujudkan seni jalanan (*street art*) atau elemen estetik yang mencerminkan identiti marin Lumut.
2. **Infrastruktur** - Penambahbaikan infrastruktur seperti tempat letak kereta yang teratur, ruang hijau dan pusat informasi pelancong.
3. **Aksesibiliti** - Pembesaran laluan pejalan kaki yang lebih selesa dan selamat.

Berikut merupakan solusi yang dicadangkan oleh wakil-wakil agensi kerajaan sewaktu perbincangan dijalankan:

CABARAN YANG MUNGKIN AKAN DIHADAPI	CADANGAN PENYELESAIAN CABARAN YANG AKAN DIHADAPI	AGENSI BERKAITAN
CADANGAN: PENJENAMAAN SEMULA REKA BENTUK BANDAR PEKAN LUMUT		
Penerimaan oleh Pihak Komuniti (Peniaga) Komuniti peniaga mungkin enggan menerima perubahan kerana bimbang perubahan tersebut mungkin akan mengganggu operasi perniagaan mereka. Misalnya pada tahun 2024, pemantauan untuk meluaskan laluan pejalan kaki telah dilakukan. Namun, para peniaga tidak bersetuju akan perancangan ini dan lebih memilih untuk kekal dengan jalan raya	Menganjurkan sesi <i>townhall</i> kepada peniaga dan komuniti untuk memberi pendedahan awal terhadap perancangan yang akan dilaksanakan. Bagi membantu kefahaman mereka mengenai projek tersebut, visualisasi 3D atau mock-up reka bentuk boleh digunakan. Seandainya para peniaga bimbang tentang laluan pejalan kaki mengurangkan akses pelanggan, cadangkan zon pejalan kaki separuh (<i>shared lane</i>). Hal ini penting bagi memastikan komuniti	• Tourism • Pejabat Daerah dan Tanah (PDT) • Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) • Komuniti (Peniaga)

CABARAN YANG MUNGKIN AKAN DIHADAPI	CADANGAN PENYELESAIAN CABARAN YANG AKAN DIHADAPI	AGENSI BERKAITAN
kenderaan.	merasakan mereka dilibatkan dalam pembangunan.	
Peruntukan Kewangan Yang Rendah Bajet yang terhad berpotensi untuk melambatkan atau mengurangkan skala projek penjenamaan semula. Hasilnya, projek mungkin tidak mencapai sasaran atau perlu dilaksanakan secara berperingkat dalam tempoh masa yang lama.	Memohon peruntukan daripada agensi di peringkat kerajaan, persekutuan dan negeri seperti MOTAC. Menggalakkan CSR korporat (contoh: syarikat minyak atau pembinaan tempatan) untuk menyumbang kepada projek kebajikan bandar.	• Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya Malaysia • Pejabat Daerah dan Tanah (PDT) • Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) • Perbadanan Kemajuan Negeri (PKN) • Unit Perancang Ekonomi Negeri (UPEN) • Sektor Swasta • Pertubuhan Bukan Kerajaan (NGO)

Soalan Tambahan

1. Adakah Pulau Pangkor sebagai zon bebas cukai mempengaruhi peluang ekonomi masyarakat setempat?

Sebenarnya, zon bebas cukai merupakan perkara baharu yang bermula pada tahun 2020 sehingga 2025. Namun pada tahun 2024, *feedback* daripada komuniti setempat menyatakan bahawa impaknya tidak terlalu besar kepada komuniti. Hal ini kerana, pelancong yang datang hanya membeli coklat dll dan tidak banyak barang-barang yang mendapat pengecualian bebas cukai.

2. Apabila orang menggunakan Waze, kebanyakan Waze hanya memberi arah ke laluan jeti Marina sahaja dan kurang orang yang datang ke jeti Lumut. Maka, adakah terdapat sebarang cadangan daripada pihak MPM untuk menyelesaikan permasalahan ini?

Antara Tempat Letak Kenderaan (TLK) Lumut dan Marina, TLK Lumut menawarkan harga yang lebih murah berbanding Marina. Ini merupakan salah satu strategi MPM kerana jika TLK Lumut menawarkan harga yang tinggi, orang lebih memilih

untuk ke Marina yang jaraknya lebih dekat. Kedua adalah dari segi promosi di mana MPM menggunakan Tempat Letak Kenderaan Bertingkat di Lumut. Selain itu, MPM juga dalam proses ingin meletakkan *EV charging* bagi menggalakkan lebih ramai orang untuk datang *parking* dan *charging* di kawasan tersebut.

3. Adakah MPM boleh mencuba untuk mengoperasikan satu jeti sahaja daripada Lumut terus ke Pulau Pangkor. Ini kerana, pelancong akan memilih laluan yang terdekat untuk ke Pulau Pangkor dan mereka tidak akan pergi ke Lumut disebabkan jaraknya yang jauh.

Seandainya MPM mengoperasikan satu jeti sahaja, semasa *peak season* misalnya cuti sekolah, TLK Lumut akan terlalu padat. Apabila Majlis Perbandaran Manjung cuba untuk menutup Marina dan fokus pada Lumut sahaja, TLK Lumut tidak dapat menampung jumlah orang yang ramai yang datang ke Pulau Pangkor terutamanya semasa musim puncak. Tambahan pula, mereka yang ingin ke Pulau Pangkor akan *parking* di tepi jalan selama dua sehingga tiga hari dan kawasan tersebut akan sangat penuh dan sesak.

4. Memandangkan Lumut tiada tempat yang menarik untuk dilihat, apakah yang perlu dilakukan oleh MPM untuk menarik lebih ramai pelancong?

Orang yang datang ke Lumut selalunya bertujuan untuk melihat laut (*view nature*). Ini kerana, Lumut merupakan kawasan *tourism friendly* dan mempunyai daya tarikan lain seperti makanan laut. Misalnya, di kawasan Jalan Sultan Idris Shah menawarkan makanan dan kraf tangan yang mengetengahkan elemen laut. Kebanyakan corak kedai di kawasan tersebut juga menggunakan konsep dan elemen yang sama sahaja. Maka dengan itu, MPM ingin menjenamakan semula kawasan tersebut. MPM ingin menjenamakan Pulau Pangkor sebagai kawasan ikan bilis mata biru untuk menarik orang ramai.

5. Apakah perubahan besar yang boleh dilihat dalam perancangan 5 tahun akan datang?

Di bawah MPM, terdapat banyak jabatan dan setiap jabatan ada projek tersendiri. Misalnya dari segi pembangunan, MPM menekankan aspek pencahayaan di kawasan pokok kerana ia memainkan peranan penting untuk menarik lebih ramai pelancong untuk datang ke Lumut.

BAHAGIAN 4:

Penutup

Penutup

Bengkel Pembangunan Kapasiti ini telah berjaya mencapai tiga daripada empat objektif utama bengkel. Kerjasama antara agensi-agensi yang berkaitan telah berjaya membantu mengenalpasti cadangan penyelesaian praktikal bagi mengatasi isu-isu yang ditemui sewaktu lawatan pemetaan isu. Cadangan yang diberikan adalah selari dengan Matlamat Pembangunan Lestari, mencerminkan komitmen bersama terhadap pembangunan mampan.

Bagi isu penerokaan hutan paya bakau disebabkan oleh aktiviti penternakan udang, cadangan penyelesaian ialah setiap aktiviti pembukaan paya bakau wajib mendapat kelulusan agensi berkaitan. Bagi isu kekurangan peluang ekonomi terutamanya dalam kalangan komuniti peniaga, wakil agensi mencadangkan reka bentuk semula bandar Pekan Lumut untuk menarik lebih ramai pelancong, sekaligus meransang ekonomi tempatan. Seandainya cadangan-cadangan ini dilaksanakan, ia berpotensi meningkatkan ekonomi tempatan dan menambahbaik kualiti alam sekitar khususnya ekosistem paya bakau. Namun, kejayaan solusi ini bergantung kepada koordinasi berterusan antara semua agensi terlibat.

Kekangan masa menyebabkan penjelasan mendalam mengenai SDG tidak dapat disampaikan sepenuhnya, mengakibatkan sebahagian peserta memberikan maklum balas bahawa mereka tidak memahami SDG dengan baik. Inisiatif-inisiatif sedia ada agensi yang selari dengan SDG turut tidak dapat dikenalpasti. Pun begitu, bengkel telah berjalan dengan lancar dan semua wakil agensi yang hadir terlibat aktif dalam perbincangan yang dijalankan.

Tambahan itu, bengkel ini berperanan sebagai platform penghubung antara agensi dan komuniti. Sebagai contoh, wakil penghulu menyatakan penduduk kampung berdepan cabaran untuk memobilisasikan aktiviti pelancongan di kawasan Kampung Sungai Limau, Lekir. Wakil MOTAC dan Tourism yang hadir menyatakan bahawa pihak mereka

menyediakan geran untuk aktiviti pelancongan dan mencadangkan supaya wakil penghulu memohon geran tersebut.

Kesimpulannya, walaupun terdapat ruang untuk penambahbaikan, bengkel ini telah berjaya menjadi platform untuk agensi di peringkat tempatan dan negeri mencari penyelesaian secara holistik isu-isu tempatan. Dengan komitmen berterusan semua pihak, cadangan yang disuarakan boleh menjadi pemangkin kepada pembangunan lestari di kawasan Parlimen Lumut ini.

Penghargaan

Setinggi-tinggi penghargaan diucapkan kepada Pegawai Daerah Manjung dan Ahli Parlimen Lumut atas sokongan yang telah diberikan sepanjang bengkel ini berlangsung. Bengkel ini telah berjalan lancar dengan para peserta saling melontarkan cadangan dan pendapat masing-masing.

- **Pegawai Daerah Manjung:** Ybrs. Encik Shamsul Ridzuan bin Idris, P.M.P.
- **Ahli Parlimen Lumut:** YB Komander Nordin bin Ahmad Ismail TLDM (Bersara)

Ahli Parlimen Lumut, YB Komander Nordin dalam ucapannya mengucapkan tahniah atas komitmen wakil-wakil agensi untuk hadir dan saling berbincang bagi mencari penyelesaian untuk isu-isu yang telah dikenal pasti berlaku di lapangan.

**YB Komander Nordin bin
Ahmad Ismail**
Ahli Parlimen Lumut

“

... saya mengucapkan tahniah dan penghargaan setinggi-tingginya kepada semua pihak yang telah menjayakan bengkel ini. Kehadiran dan komitmen wakil-wakil agensi untuk duduk semeja membuktikan semangat kerjasama erat dan keprihatinan bersama ...

”

Di samping itu, para peserta turut memberikan maklum balas apabila ditanyakan samada adakah bengkel ini menjadi platform yang sesuai untuk membincangkan penyelesaian bagi isu-isu yang telah dikenal pasti?.

**Pegawai Khas
Ahli Parlimen Lumut**

“Ya... ianya ada slah platfrom yg mencari jalan penyelesaian masalah di kawasan setempat.”

Bengkel Pembangunan Kapasiti Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan anjuran Unit Pembangunan Kapasiti, Jabatan Penyelarasan Kawasan Parlimen, APPGM-SDG merupakan satu inisiatif untuk memperkukuh penyetempatan Matlamat Pembangunan Mampan (SDG) melalui penglibatan pemegang taruh di peringkat kawasan parlimen. Bengkel ini berasaskan pendekatan setempat yang menekankan pemahaman terhadap realiti, keperluan, cabaran dan potensi komuniti sebagai asas kepada pembangunan penyelesaian yang lebih responsif dan mampan.

Sepanjang tahun 2025, bengkel ini telah melibatkan 32 kawasan Parlimen, dengan 4 kawasan digabungkan berdasarkan pertimbangan pentadbiran di bawah pihak berkuasa tempatan yang sama. Hasilnya, sebanyak 28 siri bengkel telah dilaksanakan, menghimpunkan ahli-ahli parlimen, agensi kerajaan, pihak berkuasa tempatan, komuniti dan pelbagai pemegang taruh dalam usaha mengenal pasti isu, memahami cabaran serta meneroka penyelesaian yang bersesuaian dengan konteks setempat. Bengkel ini telah menyediakan ruang dialog dan pembelajaran bersama bagi mengenalpasti isu pembangunan setempat, memahami cabaran semasa, meneliti intervensi sedia ada serta meneroka cadangan penyelesaian dan peluang kerjasama.

Laporan Bengkel Pembangunan Kapasiti Kawasan Parlimen 2025 ini menghimpunkan dapatan utama daripada proses tersebut dan disusun mengikut zon bagi mengenalpasti isu, cabaran dan tema yang merentasi kawasan parlimen, di samping mengekalkan keunikan konteks setiap lokaliti. Dapatan yang dikemukakan mencerminkan pengalaman dan perspektif pemegang taruh di lapangan serta memberikan gambaran tentang keutamaan pembangunan yang dikenal pasti di peringkat setempat.

Selain menjadi terbitan rujukan pelaksanaan program, laporan ini berfungsi sebagai sumber pengetahuan dan bukti setempat yang dapat menyokong perbincangan berkaitan perancangan, penyelarasan antara agensi, pembangunan intervensi dan tindakan susulan. Ia turut mengetengahkan kepentingan pendekatan merentas sektor dalam menangani isu pembangunan yang saling berkait serta keperluan untuk memperkukuh hubungan antara pemegang taruh, dan membuka ruang kepada tindakan yang lebih berasaskan bukti.

MATLAMAT PEMBANGUNAN MAMPAN

Persatuan Promosi Matlamat Pembangunan Lestari (PPM-023-14-07012020)

A-1-10, Block A, 8 Avenue, Jalan Sungai Jernih 8/1, Seksyen 8, Petaling Jaya, 46050, Selangor

secretariat@appgm-sdg.com

<https://www.facebook.com/APPGMSDGMY>

